

Logopedie bij de ziekte van Parkinson: Lisa Scheepens

Parkinson-café Amsterdam 15 oktober 2024

Logopediepraktijk Oost: Vrolikstraat 191-D, 1091 TW Amsterdam en Niasstraat 39, 1095 TV Amsterdam

Vragen aan Lisa? lscheepens@logopedieoost.nl

Wanneer kunt u bij een logopedist terecht?

- Struikelen over woorden, hese stem, onvoldoende verstaanbaar spreken.
- Moeilijkheden met slikken van eten, drinken of medicatie.
- Speekselverlies.

Veranderingen in spraak en stem

- Adem te kort, benauwdheid waardoor te weinig spreekadem
- Hese stem
- Stijve mond- en keelspieren
- Verminderde articulatie

Logopedische therapie (PLVT = pitch limiting voice treatment)

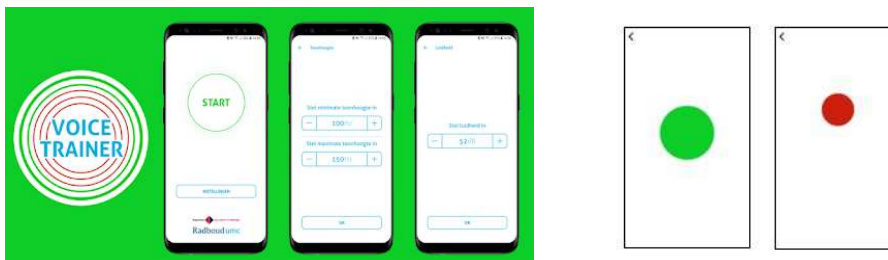
- Luid en laag
- Bewezen effectief
- 4-6 weken intensief trainen (3x per week logopedie)
- 'Light' versie mogelijk
- Onderhoudstherapie – 1x p.m. groepstherapie

Oefening!

- Ga zo rechtop mogelijk zitten
- Voorbereidende oefening: appels plukken, draaien.
- Glijden op een AAAA van hoog naar laag
- Stabiele luide en lage toon op een AAAAA

Voice Trainer App

Radboud UMC informatie (met links naar de app voor Apple en Android):

<https://www.radboudumc.nl/afdelingen/revalidatie/voice-trainer/waar-vind-ik-de-voice-trainer>

Communicatie

- Groepsgesprekken
- Woordvinding
- Mondbeeld
- Omgeving

Leestip: “*Ommetjes in het Parkinsonbrein*” van Marina Noordegraaf

<https://uitgeverijabessijn.nl/boeken/ommetjes-door-het-parkinsonbrein/>

Slikmoeilijkheden

- Eten zakt niet goed.
- Eten blijft in de keel zitten.
- Moeite met wegslikken medicatie.

Slikken is een activiteit waarbij de timing erg belangrijk is. De samenwerking van spieren in de mond, keel en hals.

Algemene tips om het slikken te verbeteren

- Zit zo rechtop mogelijk.
- Zit aan tafel.
- Drink en eet bewust, met aandacht.
- Vermijd afleidingen (t.v., iemand die achter je staat).
- Kijk je glas na of naar je bord wanneer je slikt.
- Pillen met appelmoes.

- Gloup slikgel (zonder recept bij de apotheek te halen). <https://www.gloup.eu/nl/>

Speekselverlies

- Onderzoek: je slikt minder vaak dan voorheen.
- Zwaartekracht: bukken, veters strikken, lezen, koken.
- Afleiding, focus op iets anders zoals koken, lezen etc.
- Soms alleen in de nacht.

Tips om speekselverlies te voorkomen/verminderen

- Slik vaker (re-mind), bewustzijn.
- Reminders: boekenlegger, post-it, horloge, partner/mantelzorger/familie.
- Mondpleisters voor de nacht.

Onvoldoende? Overleg met neuroloog voor medicatie (droogt mond uit om speekselverlies te verminderen/voorkomen).

Extra informatie

- *“Je vermoeidheid te lijf”* Annemarië Fleming: <https://www.bol.com/nl/nl/f/je-vermoeidheid-te-lijf/9300000062914895/>
- Slikken: Gloup slikgel (zonder recept bij de apotheek te halen). <https://www.gloup.eu/nl/>
- Re-mind (trilapparaatje om je te herinneren om te slikken): <https://www.re-mind.care/product/re-mind-speech/>
- XyliMelts tegen droge mond: https://www.bol.com/nl/nl/p/xylimelts-milde-munt-voor-droge-mond/9200000132605335/?bltgh=o-It7HHSUbt77HWZrgxMnw.2_62.63.ProductImage
- Mondpleisters: Lisa adviseert maat L, tenzij je een kleine mond hebt.
  - <https://www.webshop-omft.info/a-63467766/omft-materialen/myotape/>
  - Voor de gevoelige huid: <https://www.webshop-omft.info/a-85947620/omft-materialen/myotape-sensitive-voor-de-gevoelige-huid/>
  - In geval van een baard/snor: <https://www.webshop-omft.info/a-85516737/omft-materialen/lip-tape-van-myospots/>
- Stuk over stem en communicatie uit het Handboek Parkinson Symptomen is een aparte bijlage in ‘verslagen’ geworden.